JAVNO PREDAVANJE

8. decembra 2026.
u 12:00 sati

Prof. dr. Nerzuk Ćurak
Dopisni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

POVRATAK SOCIJALNOG DARVINIZMA U LJUDSKI SVIJET: TRAGEDIJA ANTROPOLOŠKE REGRESIJE

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine
Bistrik 7, 71000 Sarajevo

POVRATAK SOCIJALNOG DARVINIZMA U LJUDSKI SVIJET: TRAGEDIJA ANTROPOLOŠKE REGRESIJE

Nekritičko prenošenje prirodnih zakonitosti u ljudsku zajednicu, svoju kulminaciju doživljava trijumfom darvinističkih obrazaca u odnosima među ljudima, državama, nacijama, religijama... Simptomatično je da u različitim dijelovima svijeta najveći negatori teorije evolucije s mogućnošću da donose odluke koje se tiču ljudske populacije, primjenjuju obrazac teorije jačega, koji poništava epohalni ljudski napredak vezan za afirmaciju humanističkih vrijednosti, socijalne pravde, inkluzije, uvažavanja kulturnih i političkih različitosti...

Dvadeset prvo stoljeće, naše recentno doba, iako, s jedne strane, svjedoči čudesni progres ljudskog znanja u telekinetičkoj i megavirtualnoj civilizaciji, s druge strane pozornica je najprimitivnijih socijaldarvinističkih praksi koje se ispoljavaju od strane politika dominantnih svjetskih sila, negirajući dostignuti stepen razvoja međunarodnog prava i afirmirajući silu kao početak i kraj odnosa među ljudima, državama i kulturama.

Neočekivani povratak eshatoloških kategorija u svjetsku politiku te dominacija fundamentalističkih razumijevanja međunarodnog poretka doveli su do afirmacija zla kao političke kategorije; posljedično, do opasnih neofašističkih i postfašističkih tendencija u najrazvijenjiim državama našeg doba a koje se prelivaju u opasne izborne rezultate u tim državama, uzoritim opservatorijama liberalne demokracije.

Suvremena politička filozofija uočila je te procese te su tokom ove godine objavljene snažne i relevantne knjige o zlu i fašizmu kao političkim kategorijama, što govori o dubokoj, temeljnoj krizi našeg svijeta koje je na raskršću: da li je humanistički prosede čovječanstva zbiljski ugrožen i da li svjedočimo antropološkoj regresiji koja budi najgore među ljudima, smanjujući horizont nade i horizont očekivanja da je bolji svijet moguć.

Nerzuk Ćurak doktor je političkih znanosti, redovni profesor na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, dopisni član ANUBiH, esejist, znanstveni publicist, kolumnist, urednik, javni intelektualac, mirovni i građanski aktivist. Predsjednik je Odbora za političke nauke odjeljenja društvenih nauka ANUBiH. Član je domaćih i internacionalnih profesionalnih udruženja iz oblasti politologije i društvenih nauka. Autor je jedanaest knjiga, među kojima je i Zašto je Bosna a ne ništa (2023.) a koja je bila u najužem izboru za regionalnu književnu nagradu Predrag Matvejević. Objavio je više znanstvenih i stručnih tekstova u referentnim časopisima i zbornicima. Prvi je dobitnik međunarodne nagrade Kemal Kurspahić sarajevskog Oslobođenja za esej Opasni ljudi. (2023.) Njegova zadnja knjiga je Sjećanje i poricanje: Od ZAVNOBiH-a do naših dana (2023.). Dobitnik je Povelje ZAVNOBiH-a (2024.) koju dodjeljuje Savez antifašista i boraca narodnooslobodilačkog rata u Bosni i Hercegovini. Član je Upravnog odbora nevladine organizacije COI Step by step koja promiče pravedno i inkluzivno obrazovanje u Bosni i Hercegovini i regiji. Također, član je PEN Centra BiH i Društva pisaca BiH. Dobitnik je Mirovne nagrade Goran Bubalo za 2026. godinu, za „višedecenijski rad posvećen pitanjima mira, političkih konflikata, demokratije, pomirenja i društvenih odnosa u Bosni i Hercegovini“.